

Pécsi Ítéltábla

Az ügy száma: Pf.V.20.043/2020/6.

A felperesek:

Felperes1 (cím3.) I. rendű

Felperes2 (cím3.) II. rendű

A felperesek képviselője:

pártfogó ügyvéd (cím4.) I-II. rendű

Az alperesek:

alperes1. (cím1.) I. rendű

alperes2. (cím2.) II. rendű

Az alperesek képviselője:

Dr. Szabó Tamás ügyvéd (cím5. (Ügyvédi iroda címe) I. rendű

Dr. Kővágó László ügyvéd (cím6.) II. rendű

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

a felperesek (37. sorszám alatt)

A per tárgya:

Tisztességtelen szerződési feltételek megtámadása

Az elsőfokú bíróság:

Szekszárdi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

18.P.20.120/2019/36.

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket egyetemleges kötelezettséggel, hogy fizessenek meg 15 napon belül az I. rendű alperesnek 25.400 Ft (huszonötezer-négyszáz), a II. rendű alperesnek 12.700 (tizenkettőezer-hétszáz) Ft másodfokú perköltséget.

A felperesek pártfogó ügyvédjének másodfokú eljárásban felmerült díja a felperesek terhére esik.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

[1] Az I. rendű felperes, mint adós és az I. rendű alperes, mint hitelező között 2006. július 20. napján devizaalapú kölcsönszerződés jött létre. A szerződés alapján a hitelező 2.000.000

forintnak megfelelő összegű, svájci frankban nyilvántartott kölcsön nyújtására vállalt kötelezettséget 240 hónap futamidőre 2026. július 20-i lejárattal. A havi törlesztőrészlet összege 73,87 CHF, a kölcsön kamatlába évi 4,65%, a teljes hiteldíjmutató (a továbbiakban: THM) 8,84%, a kezelési költség mértéke évi 2,1%, a konverziós díj mértéke 1,00% volt.

- [2] A tartozás törlesztésére és a törlesztőrészletek svájci frankra történő átváltására vonatkozó szabályokat a szerződés V. pontja tartalmazta. A szerződés VIII.6. pontja alapján az adós kijelentette, hogy a kölcsönszerződéssel kapcsolatos tájékoztatást a szükséges és elégséges mértékben a banktól megkapta, tisztában van az ügylet esetleges kockázataival, így különösen azzal, hogy az adott deviza magyar forinttal szembeni árfolyam alakulása a kölcsön forintban történő visszafizetésének terheit egyaránt növelheti és csökkentheti. Az adós az esetleges árfolyamvesztést is figyelembe véve képes a fizetési kötelezettségeinek maradéktalan és pontos teljesítésére. Az adós elfogadja, hogy a fentiek tekintetében a bankkal szemben sem most, sem a jövőben semmiféle igény támasztására nem jogosult.
- [3] A II. rendű felperes készfizető kezességet vállalt a tartozás teljesítéséért, a szerződés dologi biztosítéka pedig a felperesek ingatlanra terhére bejegyzett jelzálogjog volt. A tartozáselismerésről, a készfizető kezességvállalásáról és a zálogjogról dr. XY paksi közjegyző egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot foglalt közjegyzői okiratba.
- [4] A II. rendű felperes, mint adós és az I. rendű alperes, mint hitelező 2008. október 29. napján bank-., konszolidáló jelzálogkölcsön szerződés” megnevezésű svájci frank alapú kölcsönszerződést kötöttek. A szerződés alapján a hitelező 6.000.000 forintnak megfelelő 34.618,05 svájci frank összegű kölcsön nyújtására vállalt kötelezettséget 300 hónap futamidőre 2033. október 29-i lejárattal. A szerződéskötés célja részben hitelkiváltás volt, a 2006. júliusi kölcsönszerződés alapján fennálló tartozás összegét e konszolidáló kölcsön fedezte, a fennmaradó összeget a felperesek ingatlan tatarozására vették fel. A szerződés szerint a havi törlesztőrészlet összege 257,85 CHF (46.003 forint), a kölcsön havi kamatlába évi 7,59%, a THM mértéke évi 8,35% volt.
- [5] A szerződés V.4. pontja szerint a havi törlesztő részlet esedékességének a napján a lakossági ügyfelekre érvényes, a havi törlesztő részlet esedékességét kettő banki munkanappal megelőzően az esedékesség napjára Bank által meghatározott forint/svájci frank deviza eladási árfolyam alapján a Bank a havi törlesztő részlet és kezelési költség forintban kifejezett összegét svájci frankra váltja át. Bank a havi törlesztő részlet svájci frank összege és a jelen Kölcsönszerződés II. pontjában, valamint az V.5. pont alapján az Értesítő levélben svájci frank pénznemben rögzített havi törlesztő részlet összege közötti különbözetet a forint/svájci frank árfolyam változásának megfelelően az Adós Bankkal szemben fennálló tőketartozása terhére vagy javára számolja el. A jelen, valamint az 5. pont szerint banki munkanap minden olyan munkanap, amely a Bankban és a Kölcsön devizanemének államában is banki munkanap. Bank a Kölcsönszerződésben rögzített hátrányos jogkövetkezményeket az Adós havi törlesztő részletfizetési kötelezettségének nem teljesítése esetére nem alkalmazza, amennyiben a jelen Kölcsönszerződés II. pontjában, valamint az V.5. pont alapján az Értesítő levélben svájci frank pénznemben rögzített havi törlesztő részlet összege az adott havi törlesztés esedékességének időpontjában meghaladja a jelen Kölcsönszerződés II. pontjában, valamint az V.5. pont alapján az Értesítő levélben adott kamatperiódusra megállapított forint pénznemű havi törlesztő részlet összegének a lakossági ügyfelekre érvényes forint/svájci frank deviza eladási árfolyam alapján számított svájci frankban kifejezett összegét.
- [6] A szerződés V.5. pontja tartalmazza, hogy a Bank, figyelemmel az V.4. pontra, valamint a forint/svájci frank időközi árfolyam változására, a kamatperiódus leteltét követő 15 napon belül Értesítő levelet küld postai úton az Adós részére, melyben rögzíti az adott kamatperiódusra érvényes ügyleti kamat alapján számított forintban és svájci frankban kifejezett havi törlesztő részlet, kezelési költség, konverziós díj összegét. Bank az Értesítő

levélben rögzíti az adott kamatperiódusra érvényes forint/svájci frank deviza eladási árfolyamot is. Ezen árfolyam a megelőző kamatperiódusban utoljára esedékes havi törlesztő részlet esedékességét kettő banki munkanappal megelőzően az esedékesség napjára Bank által meghatározott forint/svájci frank deviza eladási árfolyam. Adós tudomásul veszi, hogy a Kölcsön utolsó kamatperiódusára érvényes forint/svájci frank deviza eladási árfolyamot Bank jogosult az előzőekben megállapított árfolyamtól eltérően meghatározni. Adós valamint a Bank abban állapodnak meg, hogy az Értesítő levelet a Kölcsönszerződés módosításának tekintik.

- [7] A szerződés VIII.6. pontja azt tartalmazza, hogy az Adós kijelenti, hogy a Kölcsönszerződéssel kapcsolatos tájékoztatást a szükséges és elégséges mértékben a Banktól megkapta, tisztában van az ügylet esetleges kockázataival, így különösen azzal, hogy az adott deviza magyar forinttal szembeni árfolyam alakulása a Kölcsön forintban történő visszafizetésének terheit egyaránt növelheti és csökkentheti. Adós az esetleges árfolyamvesztést is figyelembe véve képes a fizetési kötelezettségeinek maradéktalan és pontos teljesítésére. Adós elfogadja, hogy a fentiek tekintetében Bankkal szemben sem most, sem a jövőben semmiféle igény támasztására nem jogosult.
- [8] A szerződés IX.2. pontja szerint a kölcsönszerződésben nem szabályozott kérdések tekintetében a Bank Lakossági Üzletszabályzata és Általános Üzleti Feltételei, az ily módon sem szabályozott kérdések tekintetében a magyar jog rendelkezései az irányadók. Adós a jelen kölcsönszerződés aláírásával kijelenti, hogy a Bank Lakossági Üzletszabályzatát és Általános Üzleti Feltételeit átvette, azokat áttanulmányozta, az azokban foglaltakat kötelezőnek ismeri el.
- [9] Az I. rendű felperes készfizető kezességet vállalt a tartozás teljesítéséért, a szerződés dologi biztosítékeként a felperesek ingatlana terhére jelzálogjog került bejegyzésre. A tartozáselismerésről, a készfizető kezességvállalásáról és a zálogjogról Dr. AB szekszárdi közjegyző egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot foglalt közjegyzői okiratba.
- [10] A törlesztőrészek emelkedése miatt a szerződés két alkalommal került módosításra. A kölcsönszerződést a felperesek törlesztési kötelezettségének elmaradása miatt az I. rendű alperes 2015. november 30. napján kelt nyilatkozatával azonnali hatállyal felmondta, és a követelést a II. rendű alperesre engedményezte.
- [11] A felperes keresetében kérte a 2006. július 20. napján és a 2008. október 29. napján megkötött deviza alapú kölcsönszerződések érvénytelenségének megállapítását. Kérte, hogy a bíróság a 2008. október 29. napján kelt kölcsönszerződést a megfizetett 2.742.032 forint tekintetében a határozathozatalig nyilvánítsa hatályossá, egyebekben a még fennálló tartozás megfizetésére kötelezze a felpereseket azzal, hogy a megfizetésre 173 havi részletfizetést engedélyezzen.
- [12] A felperesek a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény 212. §-a és a 213. § (1) bekezdés b) pontja alapján kérték, figyelemmel arra, hogy a szerződés a teljes hiteldíjmutatót csak összességében határozza meg, de nem tartalmazza a kölcsönrel kapcsolatos összes költséget, így például a vételi és eladási árfolyam különbségéből eredő költséget vagy a bank által alkalmazott átváltási díjat. Semmis a szerződés azért is, mert nem tartalmazza az összes költség változására vonatkozó becslést.
- [13] A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 209/A. § (2) bekezdése alapján semmis és tisztességtelen a szerződés amiatt is, mert az árfolyamkockázatot a fogyasztókra telepítő szerződéses rendelkezés tisztességtelen, hiszen az alperes az 1996. évi CXII. törvény 203. § (6) és (7) bekezdésében, az 1959. évi IV. törvény 205. § (3) bekezdésében, a Kúria 2/2014. PJE határozatában előírt, továbbá az Európai Unió Bírósága által több előzetes döntéshozatali eljárásban hozott döntésben elvárt szintű tájékoztatási kötelezettségének nem

tett eleget. Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás tartalmában nem felel meg a világos és érthető tájékoztatás követelményének, nem alkalmas arra, hogy a fogyasztó reálisan értékelni tudja a szerződéskötésnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit, továbbá az sem derül ki belőle, hogy a kockázatviselésnek nincs felső határa. A felpereseknek a szerződéskötés előtt nem volt lehetőségük az Általános Szerződési Feltételek és az Üzletszabályzat megismerésére, így azok a szerződés részévé sem válhattak.

- [14] Az I. rendű és a II. rendű alperes a kereset elutasítását kérte. Az I. rendű alperes a 2006. július 20. napján kelt szerződés kapcsán hivatkozott arra is, hogy annak kapcsán a felperesek igénye elévült, hiszen a szerződés hatályának 2008. októberi megszűnése és a kereset 2014. júniusi előterjesztése között több mint öt év telt el.
- [15] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, megállapította, hogy a pártfogó ügyvéd díját a felperesek kötelesek viselni és kötelezte a felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessék meg alperesek perkölségét.
- [16] Az elsőfokú bíróság az elévülési kifogást alaposnak találta. A 2006. július 20. napján kelt kölcsönszerződés hatálya 2008. október 29. napján a teljesítéssel megszűnt, a keresettel érvényesített igény elévülése 2008 októberében megkezdődött és 2013 októberében bekövetkezett. Az 1959. évi IV. törvény 325. § (1) bekezdése alapján az elévült követelést bírósági úton érvényesíteni nem lehet. Erre figyelemmel a keresetet az egyes érvénytelenségi okok tekintetében érdemben csak a 2008. október 29. napján kelt kölcsönszerződés vonatkozásában vizsgálta.
- [17] A kölcsönszerződést sem az 1996. évi CXII. törvény 212. §-a sem a 213. § (1) bekezdésnek a b) pontja alapján nem találta semmisnek. Kiemelte, semmisségre a THM feltüntetésének a hiánya vezethet, annak mértékét azonban az egyedi kölcsönszerződés tartalmazza, a THM esetleges téves megjelölése nem semmisségi kérdés. A felhívott jogszabályi előírásokból a pénzintézetnek nem keletkezik olyan kötelezettsége sem, hogy a szerződésben szereplő költségek későbbi változásának mértékét is megbecsülje, ennek hiánya miatt a felperes álláspontjával szemben a szerződés érvénytelensége nem állapítható meg.
- [18] Az ítélet indokolásában rögzítette, hogy az 1959. évi IV. törvény 205/B. § (1) bekezdés értelmében az általános szerződési feltétel akkor válik a szerződés részévé, ha alkalmazója lehetővé tette, hogy a másik fél annak tartalmát megismerje, és ha azt a másik fél kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadta. A felperesek a kölcsönszerződésben, mint teljes bizonyító erejű magánokiratban ismerték el, hogy az üzletszabályzatot átvették, megismerték, annak tartalmát magukra nézve kötelezőnek fogadták el, ezt a közjegyzői okiratban is megerősítették. A devizakockázatról szóló tájékoztatást – és a szerződés abból fakadó érvénytelenségét – ezért az egyedi szerződésben foglaltak mellett a részévé vált üzletszabályzat és a kockázatfeltáró nyilatkozat rendelkezéseire is figyelemmel kellett megítélni.
- [19] Az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési feltétel vizsgálatakor abból indult ki, hogy az 1959. évi IV. törvény 205. § (3) bekezdése alapján a felek a szerződés megkötésénél együttműködni kötelesek és figyelemmel kell lenniük egymás jogi érdekeire. A Kúria a 6/2013 számú polgári jogegységi határozatában rámutatott, hogy a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződések esetén a felek közötti információs egyensúlyhiány ellensúlyozására az 1996. évi CXII. törvény 203. § (6) és (7) bekezdése szerint a lakossági ügyféllel megkötött devizahitel nyújtására irányuló, illetve az ingatlanra kötött vételi jogot tartalmazó szerződéseknél a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja. A kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztőrészletre. Az Európai Unió Bíróságának ítélezési gyakorlat alapján

rögzítette, hogy a hitelezőnek elegendő tájékoztatást kell nyújtania a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak, ehhez átlátható módon kell megjelölni a bank által a kölcsönt felvevő rendelkezésére bocsátott pénzüsszeget devizában, a tájékoztatásnak ki kellett terjednie az árfolyam változásának a lehetőségére és annak következményeire, kockázatára. A fogyasztónak egyértelmű tájékoztatást kell kapnia arról, hogy az árfolyamkockázat számára esetleg gazdaságilag nehezen elviselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben a kölcsönt törlesztenie kell, és amelyben rendszerint a jövedelmét kapja, leértékelődik.

- [20] A 2/2014. számú Polgári Jogegységi Határozat szerint a deviza alapú kölcsönszerződés azon rendelkezése, hogy az árfolyamkockázatot a kedvezőbb kamatmérték ellenében korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek tisztességtelensége főszabályként nem, csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha annak tartalma az átlagosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő fogyasztó számára – figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra – nem volt világos, nem volt érthető.
- [21] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a per tárgyát képező szerződés VIII.6. pontjában foglalt nyilatkozatból és a szerződés V.4. és V.5. pontjából az alábbiak következnek:
- a) A svájci frank árfolyama változik (szerződés VIII.6. pont).
- b) A bank a kamatperióduson belüli árfolyamváltozásból eredő árfolyamkülönbözetet az adós bankkal szemben fennálló tőketartozása terhére vagy javára számolja el (szerződés V.4. pont), következésképpen a tartozás emelkedhet és csökkenhet.
- c) A szerződés VIII.6. pontja felhívja a fogyasztó figyelmét, hogy az adott deviza magyar forinttal szembeni árfolyam alakulása a kölcsön forintban történő visszafizetésének terheit egyaránt növelheti és csökkentheti.
- d) Az I. rendű felperes a szerződés VIII.6. pontjában azt a kijelentést tette, hogy az esetleges árfolyamvesztést is figyelembe véve képes a fizetési kötelezettségeinek maradéktalan teljesítésére.
- [22] Ezek a körülmények mind azt mutatják, hogy a II. rendű felperes tisztában volt a kölcsönügylet kockázataival, ezen kockázatok ismeretében vette fel a kölcsönt és vállalta annak visszafizetését. A II. rendű felperes tehát alappal nem gondolhatta azt, hogy az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változása nem következhet be, az kizárt, illetve, hogy az árfolyamváltozás terhet nem neki kell viselni. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás mindenben megfelelt a jogszabályi előírásoknak, valamint az Európai Unió Bírósága és a Kúria által megfogalmazott átláthatósági követelményeknek, ezért az árfolyamkockázatot az adósra telepítő szerződéses rendelkezés tisztességtelensége és a kölcsönszerződés érvénytelensége nem volt megállapítható.
- [23] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperesek fellebbeztek, kérték, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét közbenső ítéletével változtassa meg, a jogalap tekintetében a keresetüknek adjon helyt és állapítsa meg, hogy az alperessel 2006. július 20. napján majd 2008. október 29. napján kötött kölcsönszerződés, az utóbbi 2010. február 26-i módosítása és az azt biztosító zálogszerződés érvénytelen. Kérték, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságot az érvénytelenség jogkövetkezményének – amit módosított kérelmükben az érvényessé nyilvánításban jelöltek meg – az alkalmazása és az elszámolás tekintetében utasítsa a tárgyalás folytatására és új határozat hozatalára.
- [24] Továbbra is állították, hogy az ÁSZF és az Üzletszabályzat megismerésére nem volt lehetőségük. A kölcsönszerződés IX.2. pontjában az ÁSZF és az Üzletszabályzat megismerésére vonatkozó rendelkezés nem valós, nem történt meg sem az iratok

megismerése, sem a rendelkezésükre bocsátása. Álláspontjuk szerint az II. rendű felperes által aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat nem felel meg a Konzultációs Testület 2019. április 10-i üléséről készült emlékeztetőben foglaltaknak, abból nem tűnik ki, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, a törlesztő részlet akár jelentősen is megemelkedhet, valamint, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós, az a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet. A kockázatfeltáró nyilatkozatból és az egyéb okiratokból sem lehet a fentiekre következtetést vonni. Nem minősül megfelelő tájékoztatásnak, ha az árfolyamkockázat csak kikövetkeztethető a szerződés egyes rendelkezéseiből, több különböző okiratban szereplő rendelkezések együttes értelmezése alapján. A tájékoztatásnak ki kellett volna terjednie a kamatparitás fogalmára, a jövőbeni árfolyam számításának lehetőségére, a forint túlértékelt voltára a CHF-hoz képest és a kamatelőny terjedelmére is. Utaltak arra is, hogy a szerződésen kívül írásban átadott „Tájékoztató a bank Bank deviza alapú lakossági hiteleinek árfolyam és egyéb kockázatairól” olyan táblázatok és szöveges értékeléseket tartalmazott, amikből alappal következtettek arra, hogy 5 %-nál nagyobb mértékű árfolyamingadozásra nem kell számítani. Kiemelték, hogy a megfelelő tájékoztatás hiányát a banki ügyintézők tanúvallomása teljesen alátámasztotta, amit az elsőfokú bíróság nem értékelt megfelelően. Sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság a szerződés létre nem jöttének és az 1959. évi IV. törvény 200. § (2) bekezdésén alapuló semmissége megállapítására irányuló kereseteiket nem is bírálta el.

- [25] Az alperesek az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérték, annak helyes indokaira utalással.
- [26] A fellebbezés nem megalapozott.
- [27] A másodfokú bíróság a fellebbezés kapcsán először azt emeli ki, hogy a felperes az elsőfokú eljárásban előterjesztett módosított kereseti kérelmében a kölcsönszerződések létre nem jöttének megállapítását nem kérte és az érvénytelenségüket nem alapította arra, hogy az 1959. évi IV. törvény 200. § (2) bekezdése alapján semmisek, mert az 5. § (1) bekezdése szerint joggal való visszaélést valósítanak meg.
- [28] A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 247.§ (1) bekezdése szerint a másodfokú eljárásban a keresetet megváltoztatni nem lehet. Keresetváltoztatás alatt a keresetnek a per tárgyát képező elemei, a keresettel érvényesített jog, az annak alapját képező tényállás és a kereseti kérelem bármelyikének megváltoztatását kell érteni. A felperesek a fellebbezésben új tényként, illetve jogalként hivatkoztak arra, hogy a szerződés nem jött létre, ezen túl olyan érvénytelenségi okokat hoztak fel –a kölcsönszerződések az 1959. évi IV. törvény 200.§ (2) bekezdése alapján is semmisek, mert az 5. § (1) bekezdése szerint joggal való visszaélést valósítanak meg –, amelyekre az elsőfokú eljárás során fenntartott keresetükben nem hivatkoztak, ezért megállapítható, hogy a fellebbezési eljárás során igényüket új tényre, illetve jogalapra hivatkozással kívánták érvényesíteni. Az erre irányuló kérelmeik azonban meg nem engedett keresetváltoztatásnak minősülnek, ezért azok érdemi elbírálására a másodfokú eljárásban nem volt lehetőség.
- [29] A felperesek felülbírálatra alkalmas fellebbezésükben változatlanul kérték az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződéses rendelkezés tisztességtelensége miatt a szerződések érvénytelenségének megállapítását. Fellebbezésükben már nem tartották fenn, hogy a szerződések a THM, illetve a költségek megfelelő feltüntetésének hiánya miatt semmisek.
- [30] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, azt a másodfokú bíróság az alperes által csatolt iratok alapján kizárólag azzal egészíti ki, hogy a 2008. október 29. napján kötött szerződés kölcsönösszegéből november 5-én törlesztette teljes egészében az I. rendű felperes a 2006. július 20. napján kötött kölcsönszerződésből eredő tartozását.

- [31] Az elsőfokú bíróság az így kiegészített tényállás alapján is érdemben helyes döntést hozott, melyet az irányadó jogszabályok, jogegységi határozatok megjelölésével megfelelően megindokolt.
- [32] A 2006. július 20. napján az I. rendű felperes és az I. rendű alperes között létrejött szerződés érvénytelenségére alapított keresetet az elsőfokú bíróság azért utasította el, mert megalapozottnak értékelte az I. rendű alperes elévülési kifogását. A felperesek fellebbezésükben az elévülés tényét nem vitatták, az elévülésre vonatkozó jogi érvelést nem adtak elő, ennek a szerződésnek az érvénytelenségére alapított fellebbezési kérelmük az elévülés miatt nem volt teljesíthető. A másodfokú bíróság csupán utal arra, a DH1 tv. 1. § (6) bekezdése szerint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény elévüléssel kapcsolatos szabályait a fogyasztói kölcsönszerződésből eredő követelések tekintetében úgy kell értelmezni, hogy e követelések a kölcsönszerződés fennállása alatt nem évülnek el, azok elévülése a szerződés megszűnésével kezdődik. Mivel a 2006. július 20-án kötött szerződés teljesítéssel 2008. november 5. napján megszűnt, öt év elteltével az elévülés a fogyasztói szerződés érvénytelenségére alapított igény tekintetében is bekövetkezett 2013. november 5. napján, a felperesek pedig csak ezt követően, 2014. június 3. napján terjesztették elő keresetüket, amit ebből az okból helytállóan utasított el az elsőfokú bíróság.
- [33] Az 1959. évi IV. törvény 205/B.§ (1) bekezdése alapján az ÁSZF akkor válik a szerződés részévé, ha alkalmazója lehetővé tette, hogy a másik fél annak tartalmát megismerje és azt a másik fél kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadta. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az általános szerződési feltételek a perbeli kölcsönszerződés részévé váltak az 1959. évi IV. törvény 205/B.§ (1) bekezdése értelmében, mivel a kölcsönszerződés IX.2. pontjában az II. rendű felperes, míg a 2008. október 30. napján kelt közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat 6. pontjában mindkét felperes nyilatkozott a Bank Lakossági Üzletszabályzata és Általános Üzleti Feltételei megismeréséről. Saját nyilatkozatukkal szemben az 1952. évi III. törvény 164.§ (1) bekezdése alapján a felpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy az általános szerződési feltételeket nem ismerték, illetve nem is ismerhették meg, mert arra a hitelező nem biztosított lehetőséget. Az ÁSZF szerződés részévé válásához szükséges, vitatott feltétel (a megismerés lehetősége) fennállását a felperesek saját írásbeli nyilatkozatukkal szemben a perben nem tudták megdönteni, a II. rendű felperes személyes meghallgatásakor el is ismerte, hogy a szerződéskötéskor „találkozott ezekkel”, tehát az I. rendű alperes a megismerhetőségüket biztosította. Mindezt alátámasztotta a banki ügyintézők tanúvallomása is. A másodfokú bíróság csak utal arra, az árfolyamkockázatról történő tájékoztatási kötelezettség teljesítésének bizonyítása körében az alperesek az Általános Üzleti Feltételek és az Üzletszabályzat tartalmára nem is hivatkoztak, azt ebben a körben az elsőfokú bíróságnak sem kellett értékelnie.
- [34] Helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó feltételek átláthatóságának kérdésében is. Az árfolyamkockázat a kirovó és a lerovó pénznem eltéréséből adódó, szükségképpeni és automatikus következmény, a deviza alapú kölcsönszerződések jellegéből következik [6/2013. számú Polgári jogegységi határozat III/2. a) pontjához tartozó indokolás; EUB C-51/17. számú ítélet]. A kölcsönszerződés részét képező általános szerződési feltételeknek az árfolyamkockázat viselését szabályozó kikötései a szerződés főszolgáltatására vonatkoznak, ezért nem világos, nem érthető jellegük miatt idézhetik elő a szerződés – egészének – érvénytelenségét, a kikötések tisztességtelenségén keresztül [2/2014. számú Polgári jogegységi határozat 1. pontjához tartozó indokolás].
- [35] Az árfolyamkockázat mibenlétét szabályozó szerződéses feltételek átláthatóságával kapcsolatban felállított követelményrendszert a 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: irányelv), az irányelvet a hazai jogba átültető szabályozás, valamint az Európai Unió Bíróságának az irányelvet kötelező jelleggel értelmező ítéletei adják meg, miként azokat a

Kúria is értékelte és figyelembe vette vonatkozó jogegységi döntése meghozatalakor [2/2014. számú Polgári jogegységi határozat 1. pontjához tartozó indokolás].

- [36] A C-26/13. számon indult előzetes döntéshozatali eljárásban az Európai Unió Bírósága rámutatott, hogy a szerződési feltétel világos és érthető megfogalmazásának követelménye alatt nem kizárólag az érintett feltétel nyelvtani szempontú érthetőségét kell érteni a fogyasztó számára, hanem azt is, hogy a fogyasztónak módjában álljon egyértelmű és érthető szempontok alapján értékelni a számára ebből eredő gazdasági következményeket. Szintén általánosan megfogalmazott követelményként jelenik meg az Európai Unió Bíróságának ítéletében az az elvárás, hogy a fogyasztó számára ténylegesen lehetőséget kell biztosítani a szerződés valamennyi feltételének, továbbá a szerződéskötés következményeinek megismerhetőségére.
- [37] A felállított szempontrendszer alkalmazása során fogyasztó alatt nem a konkrét fogyasztó értendő, hanem az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó, ezért nem volt ügydöntő jelentősége annak, hogy a II. rendű felperes szlovák állampolgár, aki a jogi képviselője szerint nem tud rendesen magyarul. Utal a másodfokú bíróság arra, a tárgyaláson nyilatkozott arról, hogy a magyar nyelvet jól ismeri. Ezen túl egy kölcsönvevőtől minimálisan elvárható, hogy a szerződést alaposan áttanulmányozza és szükség esetén az egyes általa nem érthető rendelkezésekről tájékoztatást kérjen. Ennek elmulasztása a 6/2013. számú Polgári jogegységi határozat, 3. pontjához fűzött indokolás szerint az 1959. évi IV. törvény 4. § (4) bekezdése alapján a kölcsönvevő terhére esik.
- [38] A 2/2014. számú Polgári jogegységi határozat értelmében a világos és érthető megfogalmazás, illetve az átláthatóság elvéből következően a vizsgált szerződéses feltétel tekintetében a fogyasztót olyan helyzetbe kell hozni a szerződéskötéskor, hogy megfelelően fel tudja mérni az általa vállalt kötelezettségeket, árfolyamkockázat esetén azt, hogy a fizetési kötelezettsége a jövedelme szerinti pénznem leértékelődésével áll arányban. Az általános szerződési feltételekben szereplő, az árfolyamkockázat mibenlétére, tartalmára, viselésére vonatkozó kikötés akkor világos és érthető, ha az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára felismerhető, hogy a számára kedvezőtlen árfolyamváltozás korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának felső határa nincs [2/2014. számú Polgári jogegységi határozat III/1. pontjához tartozó indokolás].
- [39] A jogegységi döntés szerint az árfolyamkockázat várható alakulásának, realitásának megjelölése nem elvárás a fogyasztó felé teljesítendő tájékoztatással szemben. Ez utóbbi körbe tartozó többletinformációnak – így a fogyasztó által viselendő árfolyamkockázat nem valós vagy korlátozott jellegére közölt adatnak – csupán a szerződés egyértelmű megfogalmazásával, illetve a megfelelő tartalmú kockázatfeltáró nyilatkozattal szemben, a bennük foglalt tájékoztatást lerontó hatás tulajdonítható.
- [40] Mindezek közelebbről annyit jelentenek, hogy a kölcsönfelvevőnek világos tájékoztatást kell kapnia egyrészt arról, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, leértékelődik ahhoz a devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották; másrészt fel kell hívnia a banknak a figyelmet az átváltási árfolyam lehetséges változásaira és a devizában felvett kölcsönrel összefüggő kockázatokra; végül pedig a fogyasztó számára tényleges lehetőséget kell biztosítani az összes szerződéses feltétel megismerésére (BH.2020.214. szám).
- [41] Megalapozottan jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésére, hogy az I. rendű alperes az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatási kötelezettségét ennek megfelelően teljesítette.
- [42] A II. rendű felperes a szerződés megkötése során kijelentette, hogy a szerződéssel kapcsolatos tájékoztatást az alperestől megkapta, tisztában van az ügyleti kockázataival, tehát azzal, hogy

a svájci frank árfolyamának a forint árfolyamával szembeni alakulása a kölcsön forintban történő visszafizetésének terheit egyaránt növelheti vagy csökkentheti. Arról is tudomása volt a II. rendű felperesnek, hogy a kölcsön futamideje alatt a CHF árfolyama a kölcsönszerződésben meghatározott feltételek szerint módosulhat. Vállalta a II. rendű felperes, hogy az esetleges árfolyamvesztéséget is figyelembe véve teljesíteni fogja fizetési kötelezettségét. Az I. rendű alperes a kölcsön törlesztésének részletes szabályait a kölcsönszerződés V.4-5. pontjaiban meghatározta, a szerződés VIII.6. pontjába foglalt, „Kockázatfeltáró nyilatkozat” alcímmel kiemelt tájékoztatása – összhangban az Európai Unió Bíróságának a C-186/16. és a C-51/17. számú ügyekben kifejtett iránymutatásaival – megfelelő volt, hiszen a tájékoztatásból kitűnt, hogy a CHF árfolyam változása a kölcsön forintban történő visszafizetésének terheit egyaránt növelheti és csökkentheti, továbbá ez alapján az I. rendű felperes értékelni tudta az ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is, hiszen úgy nyilatkozott, hogy az esetleges árfolyamvesztéséget is figyelembe véve képes a fizetési kötelezettségeinek maradéktalan és pontos teljesítésére. Az alperes által adott tájékoztatásból nem lehetett arra következtetni, hogy a törlesztő részlet az árfolyamváltozás hatására ne emelkedhetne meg akár jelentősen is. Az I. rendű felperes a II. rendű felperesnek a kölcsönszerződésből eredő valamennyi fizetési kötelezettsége teljesítéséért készfizető kezességet vállalt, kijelentette, hogy a kölcsönszerződés rendelkezéseit megismerte és tudomásul vette.

[43] Az árfolyamkockázatot a felpereseknek amiatt kell viselniük, mert a kölcsönszerződés kirovó pénzneme CHF volt, ugyanakkor a jövedelmük nem CHF-ben keletkezett. A kölcsön futamideje 25 év volt, a felperesek nem gondolhatták alappal, hogy az árfolyam rájuk nézve kedvezőtlen változása a két és fél évtizednyi futamidő alatt nem következhet be. A felpereseknek, mint az „átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztóknak számítaniuk kellett arra, hogy a kölcsön igen hosszú futamideje alatt váratlan, az árfolyamkockázatot jelentősen befolyásoló gazdasági események is bekövetkezhetnek, anélkül is, hogy az I. rendű alperes arról tájékoztatta volna őket arról, milyen pénzügyi folyamatok is befolyásolhatják az árfolyamkockázatok alakulását. Az alperes világosan és érhetően megfogalmazta a deviza kölcsön felvételével együtt járó árfolyamkockázatot. Nincsen olyan adat, melyből arra lehetne következtetni, hogy az árfolyamkockázat nem valós, annak nincs reális valószínűsége, vagy az bizonyos mértékben korlátozott. A felperesek nem voltak elzárva annak lehetőségétől, hogy amennyiben úgy ítélték meg, hogy információhiány miatt nem tudnak megalapozott döntést hozni, további tájékoztatást kérjenek az alperestől; erre utaló adat azonban nem merült fel. Az alperes tájékoztatási kötelezettsége nyilvánvalóan nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére. Önmagában az, hogy az alperes tájékoztatást adott az árfolyamkockázatról, kifejezi azt, hogy ezzel a kockázattal a felpereseknek reálisan számolni kellett.

[44] Rámutat az ítéltábla, hogy az Európai Unió Bíróságának C-227/18. számú ítélete alapján a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13. EGK irányelv 4. cikk (2) bekezdésében és (5) bekezdésében foglalt világos és érthető megfogalmazás követelményének megfelel az a szerződés, amely akként terheli a fogyasztóra az árfolyamkockázatot, hogy kifejezetten nem figyelmezteti arra, az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, ha a fogyasztót nem csupán arról a lehetőségről tájékoztatták, hogy azon devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem átláthatóan feltűnteti azon mechanizmusok konkrét működését, amelyek a fogyasztóra telepítik az árfolyamkockázatot, mindezen feltételek ismeretében a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó pontos és érthető szempontok alapján értékelheti a szerződésből eredően őt ért gazdasági következményeket. E feltételeknek a felek közötti kölcsönszerződés akkor is megfelelt, ha kifejezetten nem

tartalmazta azt, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, mert nem tartalmazott az árfolyamkockázat korlátozott voltára, maximális mértékére vonatkozó valótlán tájékoztatást.

- [45] Az alperes megalapozottan hivatkozott arra is, hogy a felsőbb bíróságok több alkalommal vizsgálták már az érintett kikötést és tájékoztatást, és nem észlelték azok érvénytelenségét (A Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett Pfv.I.20.929/2019/4., Pfv.I.20.970/2019/5. és Pfv.I.20.095/2020/7. számú ítéletei).
- [46] A kölcsönszerződés fent értékelt szövegével szemben a felperesek keresete akkor vezethetett volna eredményre, ha sikerrel tudták volna igazolni azt, hogy a szerződés egyértelmű megfogalmazása ellenére az alperestől kapott külön írásbeli vagy szóbeli tájékoztatás alapján mégis alappal gondolhatták úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, annak nincs reális valószínűsége vagy az bizonyos mértékben korlátozott (van egy maximuma). A felperesek azonban nem tudták bizonyítani azt az állításukat, hogy szóban arról tájékoztatták őket, bár a havi törlesztőrészlet a deviza árfolyamától függ, komoly emelkedéstől nem kell félniük, csak pár ezer forintos változásról lehet szó, ezért alappal gondolhatták azt, az árfolyamkockázat őket csak 5 % mértékig terheli, mert a perben tanúként kihallgatott alkalmazott¹, alkalmazott², alkalmazott³ és alkalmazott⁴ banki alkalmazottak tanúvallomása nem támasztotta alá az erre vonatkozó előadásukat.
- [47] A felperesek a fellebbezésükben hivatkoztak először arra, az árfolyamkockázat viseléséről a „Tájékoztató a bank Bank deviza alapú lakossági hiteleinek árfolyam- és egyéb kockázatairól” megnevezésű iratban részletes, de megtévesztő tájékoztatást kaptak. A perben nem merült fel, hogy a felperesek ezt a tájékoztatást megismerték, és a kölcsönszerződés megkötését megelőzően alá is írták, az iratot a felek nem is csatolták.
- [48] A fellebbezésében a tájékoztató tartalmával kapcsolatban előadtak a másodfokú eljárásban nem vehetők figyelembe. A Pp. 235. § (1) bekezdésének második mondata akként rendelkezik, hogy a fellebbezésben új tény állítására, illetve új bizonyíték előadására akkor kerülhet sor, ha az új tény vagy az új bizonyíték az elsőfokú határozat meghozatalát követően jutott a fellebbező fél tudomására, feltéve, hogy az elbírálás esetén reá kedvezőbb határozatot eredményezett volna.
- [49] Nyilvánvaló, hogy a felperesek a fellebbezésükben előadottakról (arról, aláírták-e a bank Bank deviza alapú lakossági hiteleinek árfolyam- és egyéb kockázatairól tájékoztató külön okiratot, és milyen tartalommal), már az elsőfokú eljárás során is tudomással rendelkezhetek, azonban azokra az elsőfokú eljárásban nem hivatkoztak, így a fenti törvényi tiltó rendelkezés miatt azok a fellebbezési eljárásban már mint új tények nem vehetők figyelembe, az általuk hivatkozott Tájékoztató nem vizsgálható.
- [50] A fentiekre figyelemmel a kölcsönszerződés ismertetett kikötései alapján az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó nemcsak azt vehette számításba, hogy a perbeli kölcsönszerződéshez kapcsolódik árfolyamkockázat, de fel kellett ismernie annak konkrét lényegét, mibenlétét, a fizetési kötelezettségére gyakorolt hatását, továbbá azt, hogy kockázatviselésének nincs felső határa, az korlátlan. A korlátlan árfolyamkockázat viselésére vonatkozóan az alperes részéről nyújtott tájékoztatás teljesítette a világos és érthető megfogalmazás, illetve az átláthatóság követelményét, ebből következően nem volt megállapítható a keresettel támadott főszolgáltatást megállapító szerződéses kikötés tisztességtelensége és ebből adódóan sem a perbeli kölcsönszerződés, sem az azt módosító és biztosító szerződések nem érvénytelenek.
- [51] Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét az 1952. évi III. törvény 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta, és az eredménytelenül fellebbező felpereseket az 1952. évi III. törvény 78.§ (1) bekezdése alapján kötelezte fellebbezési eljárási költség megfizetésére. E címen a másodfokú bíróság az alperes jogi képviselőjének munkadíját számolta el, melynek

összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése, valamint 4/A.§-a alapján határozta meg, azt a másodfokú eljárásban felmerült jogi képviseleti tevékenységre tekintettel mérsékelve.

- [52] A másodfokú bíróság az 1952. évi III. törvény 87.§ (2) bekezdése alapján rendelkezett a pártfogó ügyvéd díjáról, annak tényleges viseléséről a kirendelő hatóság határoz.
- [53] A felperesek személyes költségmentessége folytán a le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (1) bekezdése és 14.§-a alapján.

Pécs, 2020. október 15.

Dr. Zóka Ferenc s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács János s.k. előadó bíró, Dr. Berki Csilla s.k. bíró